

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGRS CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből, Pénteken Junius' 28 - dik napján, 1816 - dik esztendőben.

H i r d e t é s.

Az Austriai Nemzeti Privilegiált Bankó' ide-
ig való igazgatói bírul adják, hogy a' pa-
pirospénz' béváltására rendeltetett Czedula-
bankónak foglalatosságai Julius' 1 - ső nap-
ján elkezdődnek, a' melly végre két kas-
sák nyitattatnak-ki, úgynint: a' Bankó'
bévévő, és elváltó kassái.

A' bévévő (vagy bétévő) kassa, által ve-
zi a' papirospénzbétételeket, 's ad azokért
az ezen esztendőben Junius' 1 - ső napján
költ Pátens' 5 - dik paragraphusának határo-
zásai szerént, részszerént Bankónotákat,
részszerént pedig Utasításokat (Anveisun-
gokat) a' Conventziós pénzben egy *per Cen-*
tes interesú Okligátzióknak felvételére. Mi-
velhogy ezek az Obligátziók 100, 500, 1000,
és 5000 forintokról valók lesznek, tehát
ezek az Utasítások is ilyen mérséklésszerént
adattatnak-ki; 's a' bétévők olyan mennyi-
ségűeket kapznak a' négyfélék közzül, a'
milyeneket kívánni fognak.

Ezen Utasításoknak birtokosaik azon-
nal kapni fogják a' Cs. K. Közönséges Stá-
tusadósságai' kassájánál az azoknak megfe-
lelő Obligátziókat, a' mellyeknek interese-
ik attól a' naptól fogva folynak, mellyen a'
Bankóba való papirospénzbétételek estek.
A' kassáknak, az Obligátzióra való úta-
sításoknak ezen Obligátziók-

nak mustráik (formáik), különös *Circularé-*
ban fognak a' Státusadministratziója által
kiadattatni.

Az elváltó kassánál bé lehet a' Bankó-
notákat Conventziós pénzért 's a' Conventzi-
ós pénzt Bankónotákért tserélni. Az elváltó
kassához nagyobb summákban befolyó
Bankónoták' elváltatásának könnyebbítetté-
sére nézve oly intézetet tétetett, hogy a'
Conventziós pénz, 500 forintos 's a' Ban-
kó' petséjével megpetséltetett zats-
kókban is, mellyekért a' Bétsi pénzbets-
szerént (W. W.) 1. forintot kell fizetni,
adattassék - ki a' váltóknak.

Ezen kassákon kívül még egy harma-
dik kassa is fog Julius 1 - ső napján kinyit-
tatni, a' melynél papirospénzben 2000 és
Conventziós pénzben 200 forintoknak leté-
tele mellett, egy Bankó - Aktziára útasító
Czedulát lehet venni. Ezek az utasító Cze-
dulák, oly formában mint alább következik
(*in folio*) nyomtattatva, egy ideigvaló igaz-
gató és a' kassa tiszt által aláíratatva, az
Aktzionáriusnak nevére adattatnak - ki.

Az Aktziákra való bétételel megeshetik
könnyébségnek okáért négy egyenlő fer-
tály esztendőnként való részekbenis. Az ilyen
részenként való bétételekről tsak megnyüg-
tató írást ad a' kassa, 's tsak a' negyedik
résznek bétételekor, az előbbeni megnyüg-
tató írásoknak visszaadása mellett adja - ki
az Aktziárávaló útasító - czedulát.

Hogy ezen kassánál minden öszszetö-
lakodást elkerülni lehessen, azok, kik azon
napon, mellyen a' kassánál megjelennek,
ki nem eléggittethetnek, Julius' 1 - ső nap-
jától fogva elsőbbségszerént való laistrom-
ba irattatnak, 's ennek kifüggesztetése ál-
tal nékiek tudokra adatik az a' nap, mel-
lyen a' kívánt Aktziákért való summákat bé
adhatják.

Magok a' Bankó - Aktziák, a' tökéltle-
tesen lábra állott Bankó - institútum által
adattatnak - ki, a' midőn az ideigvalóképpen
addig kiadott Utasítások visszavétetnek.

A' Pelséges Pátensnek 29 - ik paragra-
phusa szerént a' Bankóba való Aktziabété-
telek mind addig elfogadtatnak, míg az
Aktziák' száma 50,000 - re telik; mindazon-
által, hogy egy bizonyos időpont határoz-
tassék, melyben a' Bankóbíztoasságnak ki-
választatása a' 9 - ik paragraphussal megegy-
ezőleg a' kiszabott határozások szerént vég-
hez mennyen, tehát a' folyó esztendő Ju-
liusának utolsó napja határoztatik arra, hogy

addig a' feljebb említett előre való feljegy-
zések folyának, melly után az Aktzioná-
riusoknak egész gyűlése által, ha azoknak
száma az 1000 - ret elérte vagy felyű halad-
ta, 's a' bétételek megestek, a' Bankóbí-
ztoasságnak kiválasztatása véghez vitetik.

A' Bankónak kassái, a' Vasárnapokat és
egyéb innepuapokat kivévéu délelőtt 9 órá-
tól fogva 12 - tőig, és délután 3 - től fogva
5 - tíg, minden napokon nyilva lesznek, és
a' Singerstrasse nevű utzában a' 940
szám alatt, az úgy nevezett Bankóházban,
az első emeletben állittattak - fel. A' fő
gráditson kell azokhoz menni, 's az ajtó-
kon lévő irás megmútatja, hogy melyik
kassa hol van.

Bétsben Jun. 16 dikán', 1816 - ban.

Gróf Nemes Adám

Az Austr. Nemz. Bankó' ideig való Kormányozója.

Ritter Geymüller Henrik János

Az Austr. Nemz. Bankó' ideig való Igazgatója.

Berger Thaddé

Az Austr. Nemz. Bankó' ideig való Igazgatója

Egy Bankó - Aktziáraútasító Czédulának formuláréja.

Nr.

Die Akzie ausgefolgt

den

ÖSTERREICHISCHE NATIONAL - BANK.

Nr. Anweisung

auf eine Bank - Akzie.

Dem Überbringer dieser Anweisung wird für die bey der unten genann-
ten Kasse gemachte Einlage von zwey Tausend Gulden im Papiergelde,
und zwey Hundert Gulden in Konvenzions - Münze, eine Akzie der pri-
viligirten Österr. National - Bank auf den Nahmen lautend,
erfolgt werden. Wien den

Für die Akzien - Einlagskasse
der privil. Österreichischen National - Bank.

Belgium.

Az *Antwerpiai* Bőrsében (pénzvásárházban) azon a napon, mellyen az Ausztriai új Pénzügyi Rendelések, a' mellyekben találtató mélységes böltesség a' közönséges tsudalásnak tárgya, oda megérkeztek, nagy mozgás volt az Ausztriai Status' papirosaira nézve. Mind ezeknek betse azonnal nagyot ugrott felfelé. — (Ézt egyenesen *Belgiumból* írják. De hasonló módon irnak ugyan ezen tárgyról az Európai minden más kereskedő piatzokrol is).

Napnyúgati Szigetek.

Barbados szigetén, a' hol nem régen a' már tudvalévő támadás történt, 15,000 Európai fehér, 3000 mindenféle színű szabad, és 59,500 Szeretsen vagy Afrikai eredetű rabszolga emberek laknak. Ezek természetik ott a' tsukrot, kávét, rumot, és gyapottat, mellyek esztendőtt által mind-egygyütt 1,270,863 font Sterlinget érnek. — Az Anglus Kormányozó *Sir Leith*, ilyen nevezetes proklamációt intézett az említett támadásnak eltsendesedése után ezen Szeretsen rabszolgákhoz: —

„Mínhogy úgy látszik, hogy az utóbbi támadás ezen szigeten, főbbképpen azoknak a' rossz gondolkodású embereknek sugallása és lázszasztása által okoztatott, kik azt akarták eshítenni véletlek, hogy a' rabszolgák valósággal szabadokká tétetve legyenek, hanem az ő szabadokkávaló tétetetések ő előttök igasságtalanul titokban tartatik: erre nézve kötelességemnek lenni esmérem azt, hogy ezt a', mind magára ezen plántatartományra mind pedig magoknak a' rabszolgáknak boldogságokra nézve ily fontos tárgyat illető értetlenséget elhárítsam. A' rabszolgaság' eredetéről és minémüségéről tsak annyit akarok szollani, a' mennyi annak megmútatására kívántatik, hogy a' rabszolgaság nem egyedül a' ti különös sorotok, a' melynek semmi mássorsosai nem volnának. A' rabszolgaság nem olyan intézet, a' melly tsak valamelly szint, időt, vagy tartományt illetve; feunállott és fenn-

áll az ma is, a' fehér emberek között éppen úgy, mut a' feketék között, a' világnak minden részeiben. Hogy *Afrikában* a' rabszolgaságot a' Szeretsenek magok gyarapítják, ezt ti magatok tudjátok, a' kik Afrikából jötök, 's a' kiket tulajdon hazafitársaitok adtak el. Hogy a' ti mostani emberibb és igasságos gondolkodású Fejedelmek és a' Britannus nép, ezen embervásártól iszonyodnak 's azt törvényesen megtiltották, ezt is hasonlóképpen tudjátok. Továbbá tudva van az is, hogy az Afrikai fekete nép a' maga embertársait, minden időkorra és nemre való tekintet nélkül akárkinek még most is minden nap' eladja, a' ki őket megvenni akarja, midőn azonközben *Nagy Britannia* minden erejével azon iparkodik, hogy a' maga plántatartományaiban a' rabszolgák' számának minden némű nevékedését meggátolhassa, és azoknak, a' kik már egyszer megváltozhatatlanul ezen rabszolgai állapotra jutottak, minden némű könnyüséget szerezhessen, a' mit tsak a' jó akarat megkívánhat. Hanem a' legböltsebb, legnagyobb tapasztalást, legigasságosabb emberek, a' rabszolgavásárnak legtüzesebb ellenségei, 's a' ti legegyszerűsebb indulatú barátaitok, valamint az egész közönség' jó rendjére, úgy magoknak a' rabszolgáknak közönséges boldogságára nézve is, erköltsi lehetetlenségnek tartják a' már meglévő rabszolgáknak szabadonvaló botsáttatását, különösen kivéve innét azokat, kik az ő büséges és jó magokviselete által a' felszabadíttatást, mint jutalmat, megérdemlik. —

„Mítsoda sorsra fognának közületek az előregedett, elgyengült, 's elbetegesedett emberek, 's a' segedelemnélkül lévő gyermekek és sok egyéb szeretseneknek jutni, kiknek élélme egyedül tsak a' ti uraitoktól függ, 's a' kik semmi köz munkára nem alkalmasok, a' melly által magoknak élélmét szerezhethnének, mítsoda sorsra fognának mondok ezek jutni, ha egyszerre minnyájok arra az új társasági álla-

potra által lépni találának, a' melly ezt a' hízlekedő, de tsalárd nevezetet: Szabadság, viseli? Vezérelhetne-e ez egyeb-re a' zürzavaron, bűnhődésen, 's a' társasági rend' minden féle köteleinek közönséges feloldoztatásán kívül? A' ti állapotoknak bős, és megnepszűnő gráditsfogakszerént való megjobbittatása, az az egygyetlenegy mód, a' melly által ti, minden észrevétel nélkül, bátorságosan, és legjobb következással, szabad polgárokká förmáltattathatok. Azt iparkodtak elhírlelni köztetek, hogy a' ti felszabadittatástokat illető parantsolatok az én kezemben volnának, és hogy az én *Barbadós* szigetére való visszaérkezésem, titeket azonnal szabadságba fogna helyheztetni. Én pedig közönséges módon bizonyossá tehetlek benneteket, hogy én a' magam idevaló visszaérkezésemnek napját életemnek leggyötrelmesebb napjai közé számlálom, minthogy kötelességem hozza magával, hogy benneteket abból a' megvakittatásból kiragadjalak, a' melybe titeket a' Státus' ellenségei, sőt a' mi több, a' ti tulajdon magatok' ellenségei taszítottak, és hogy a' megsértetett törvények által meghívattatva légyek arra, hogy a' bűnösöket megkeressem és megbüntessem, 's a' többi. "

A m e r i k a.

Az innét jött legujabb tudósítások szerint, a' *Spanyol Királyi* seregek és az *independensek* között való verekedések naponként véresebben és kegyetlenebb módon folynak. Egygyik rész sem kegyelmez meg azoknak, a' kik hozzá fogságra esnek.

Azoknak az *Ánglusoknak* sorsa, a' kiket *Spanyol Generális Morillo*, *Karthagenának* elfoglalásakor, azért, hogy az *insurgenseknek* segítségekre voltak, összefogdosztatott, most még keservesebb, mint eleinten volt, melyre az adta az alkalmatosságot, hogy 11-gyen az *Ánglus foglyok* között, *Forrester* nevű *Ánglus Briguek* segedelmével a' fogságból elszökni iparkodtak, 's 9-tzen szerentsésen el is szök-

tek, de ketten elfogattattak 's azonnal agyon lövettettek.

Ezt az *Amerikai* hadakozást általjában így rajzolják le: - "

„A' *Spanyol Király*' seregei és az *insurgensek* között való tsatázásnak véghetetlen nagyságú mezeje *Amerikában*, az északi szélesség' 20-ik grádusától fogva a' déli szélességnek 35-dik grádusáig terjed-ki, és olyan mérgesen foly a' verekedés, hogy bajos volna azt lerajzolni. A' *Mexikói* tartományok között azok, a' mellyek *Mexikó* városához képpeszt északra fekszenek, az *insurgenseknek* hatalmában vagynak; ezeknek *Országlószeke Sullepel* nevű városban van, a' hol a' tartományokból öszszegyülekezett *Követek* egy *Congressust* formáltak. Ez a' *Congressus*, egy *Herraras* nevű embert az *Egygyesült Státusok*' *Országlószeke* kéhez, mint *Követet* *Washingtonba* küldvén, azon iparkodik, hogy ezekkel a' *Szabad Státusokkal* magát öszszetsatolhassa. A' *Spanyol Király*' seregei ellenben ezen új *Spanyol országnak* *Mexikóhoz* képpeszt délre fekvő tartományait bírják, úgy mindazáltal, hogy a' *Vera-Cruz* és *Mexikó* városaik között lévő közösülést az *insurgensek* a' múlt *Decembertől* fogva félbe szakasztották ('s ez a' környülfallas okozta, a' mit közelébről irtunk, hogy 7000 öszvérek oly nagy bajjal 's oly sok idő alatt érkezettek meg a' *Királyi* kintsel *Mexikó*ból *Vera-Cruzba*) Azt is jelentetük már más alkalmatossággal, hogy *insurgens Generális Bolivar*, *St. Domingó* szigetéről *Port-au-Prince*ből, a' hova *Carthagenából* futott vala, 's a' hol valami 3000-rig való, részszerént *Cuthagenából*, részszerént *Venezuelából* szélyel szaladozott *independenseket* öszszegyűjtött vala, *Mártzius*' 21-ikén elevezvén, a' *Cumana* i partokra kiszállott légyen. Ez a' *Cumana* nevű tartomány, valamint szintén *Barcellona* és *Varinas* is, *Margarita* szigetével egygyütt, még az *insurgensek*' birtokában vannak. *Chilit* a' *Királyi* seregek bírják, a' hova az eddig volt *Generális Ka-*

pitány B orio' helyébe, *Limábol* Oberster *Mario* küldetett Fő Kapitánynak. Ezen Királyi Kormányozónak első foglalatossága *Chiliben* a' volt, hogy valamint az insurgenseknek úgy az Ánglusoknak is minden ott találtató tulajdonaikat sequestráltatta. A' *La-Plata*' mellyékein lévő insurgents tartományok, mint egy időtől fogva észre lehet venni, két részre oszlottak. A' napkeletre eső vidékek, az ő *Artigas* nevű vezérjek alatt, a' *Buenos-Ayres* ie ktől elszakadtak. A' Portugallus és Brasiliai Királyi seregek az itt vezetett Spanyol insurgenseknek határjaik mellett tanyákban fekszenek, 's úgy látszik, hogy *Artigást* meg akarják támadni, minthogy a' *La-Plata* tartományának azt a' részét, a' mellyet ő elfoglalt, a' Spanyol Udvar, az egyesült Portugallia' 's Brasilia' Királyának által engedte. "

Nagy Eritannia.

Londonban valami új tudósítások, mellyek a' Középtengerről érkeztek oda, nagy felindulást okoztak. Az Algíriai Fejedelem újabb, és pedig igen vakmerő tsínt tett. Az ő emberei *Oránból* Május' 16-dikán egy Ánglus *Brigghajót* minden rajtatalált vagyonnal egygyütt, elfogtak, a' hajós Kapitányt minden embereivel 's az *Oránban* lévő Konzállal egyetemben, Algíriába fogásra vittek. Mint mondják, még 17 vagy 18 más Ánglus hajók hasonlóképpen jártak ugyan ezen kikötőhelyben, a' mellyek *Gibraltárból* eveztek vala oda. Ez a' vakmerő Fejedelem Aprilis' első napjaiban lépett vala Ánglus Admirális *Lord Exmouthal*, *Genuára* 's *Nápolyra* nézve a' már tudva lévő kötésekre. Azt mondják az Ánglus újságok, hogy ezzel az emberrel nem pennával, hanem kardal kell alkudozni.

Ez a' dolog a' Parlamentum' figyelmességét is magára vonta. *Lord Castlereagh*' eleibe különbözőkérdések tettek ezéért Jun. 10-dikén az alsó házban. *Brougham* azt kívánta tudni, hogy igaz-é, hogy Admirális *Lord Exmouth* az

Algíriai Fejedelemmel valamely kötésre lépett légyen, a' melyben egyebek között az Algíriában rabszolgaságban volt *Sardiniái* és *Nápolyi* alattvalókért fizetendő váltságpénz eránt ígéretet tett volna. — *Lord Castlereagh* azt felelte, hogy igen is, úgy van a' dolog, hogy *Lord Exmouth* a' *Sardiniái* és *Nápolyi Hatalmasságok*' nevében, ilyen kötésre lépett az *Algíriai Fejedelemmel*. — Az után ilyen kérdést terjesztett *Brougham* a' *Minister*' eleibe: Hát az igaz-é, hogy *Nagy Britannia* magát az említett váltságpénzért lekötölte? — *E' nem igaz*: így felelt *Lord Castlereagh*. — Végezetre ezen kérdésére *Broughamnak*, hogy: hát nem szándékszik-é a' *Nemes Lord* ezt a' Kötést a' Parlamentumnak eleibe terjeszteni? — úgy felelt *Lord Castlereagh*: hogy ő ezt tselekedni azonnal kész leszén, mihelyest annak valóságos igazi Copiáját megkaphatja.

A' *Ministeriális Kurir* e'képpen fejezi ki a' maga gondolkodását ezen Fejedelem eránt: — „Nem lehet ezzel békességet kötni; fegyverrel és nempennával kell ezzel alkudozni; *Ánglia*' detsületének megsértetésiért bosszút kell állani; 's meg kell velle fegyverünknek erejét éreztetni. Meg kell ezeknek a' *Barbarus* Státusoknak mutatni, hogy *Ánglia* őket oly könnyen semmivé teheti, mint a' milyen könnyen az *Oroszlány* a' maga serényiről a' *harmattseppeket* lerázza. “

A' *Star* így szoll: — „Az *Amerikaiak* megtanították *Európát* arra, hogy mi-ként kellessék bánni a' pallérozódásnak és emberiségnek ezen ellenségeivel: 's ez által megnyerték a' pallérozott világ' köszönetét. Hanem *Európának* tovább kell menni, mint azok mentek, a' kik nékiek példát mutattak. Ki kell ezeket a' *Barbarus* sokat irtani, vagy legalább minden tengeri erejeket semmivé kell tenni.“

A' *Londoni Kurir* ilyen szembetűnő jelentést teszén Jun 10-ik napján: — „Mi, úgy mond, az *Ánglus Közönségnek* sok 's igen

nagy fontosságú leveleket fogunk szemelnie eleibe terjesztetni; ezek olyan levelek, amelyek egész Angliában fel fogják ingerelni a közönséges érzékenységet, bámulást, és bosszankodást. Mi azt az időt fogjuk ezeknek kihirdetésekre választani, midőn a közönségnek figyelmetessége nem lesz a Parlamentomban fennforgó tárgyak által elfoglaltatva, mivelhogy a mi kívánásunk az, hogy a közönség egész figyelmetességet fordítson ezekre a levelekre."

Az ugyantak Londonból jött magános tudósítások azt tartják, hogy ezek az igen nagy fontosságú levelek, melyeket a Londoni Kurir, majd a Parlamentum tanácskozásainak felbeszakadásakor akar kihirdetni, egy fő személynek magaviseletét fogják illetni, a ki most az úgy nevezett Levantén (a' Türk birodalomnak a' Középtenger' öbleivel határos tartományaiban) ütik. Egygyik Frantzia újság úgy ítélt, hogy ezeknek a leveleknek kihirdetése, rendkívül való resultátumot fog maga után vonni.

Spanyol Ország.

Arrol, hogy a' Brasiliai Királyi Hercegaszszonyok, a' Spanyol Király' és testvér öte' jegyeseik, mikor fognak Európába megérkezni, most ismét nagy halgatás uralkodik.

A' Kadixsi levelek arról panaszkodnak, hogy közel hozzájuk olyan predálóhajók mutatják-meg magokat, a' melyek itt egészen esmeretlenek. Már el is ragadoztak itt néhány Spanyol kereskedő hajókat. Félni kezdettek némelyek, hogy Carthagena' és Buenos-Ayresi (Amerikai insurgents) hajók ne legyenek. Az Anglusok telyességgel nem gátolták őket az ő foglalatosságaikban: a' Spanyol hadi hajók pedig olyan állapotban vannak, hogy egy is ki nem evezhetett ellenek.

A' Madridi Udvari újságban valami Amerikai levelek jöttek-ki, melyek azt mutatják, hogy a' Mexikoi insurgents éppen úgy folytatják most a' Királyi seregek ellen a' hadakozást, mint a' Spanyol Gerillások folytatták volt az anya országban a'

Frantziák ellen, a' melynek szerentsés következeseit látják. A' Királyi seregek csak ott hatalmasabbak, a' hol éppen egygyütt tanyáznak, és azokban a' városokban, a' melyeknek még birtokában vagynak. A' falus helyeken az insurgents uralkodnak. Mikor ütközetbe bocsátkoznak az insurgents a' Királyi seregekkel, úgy látszik, hogy akkor mindenkör ezek az utol-ók az erősebbek. Ezek minden insurgens vezért agyon lönek, a' kit elfoghatnak. — (Ezeket a' tudósításokat maga a' Mexikoi Vice-Király küldötte Madridba. Ő is említi, hogy az insurgents Mexikónak azon északi részeiben erőstettek-meg magokat, melyek szomszédosok az Egygyesült Státusoknak tartományaikkal.)

Frantzia Ország.

A' Király Jun. 12 - dken megérkezett Fontainebleuba, a' hol véghetetlen örvendéssel fogadta a' nép; ötven fejer ruhába öltözködött ifiak ki akartak fogni bintója elöl a' lovakat, s magok akarták azt a' városba behuzni, de nem engedte-meg a' Király. Este megvilágosított a' város:

A' Svétziai Koronaörökös (Bernadotte)' és a' Spanyol volt király' Bonaparte József feleségeik, mind ketten Marsiliából való született Clary testvérek, a' kik egy időtől fogva Párisban laktak, készülnek oda hagni Frantzia országot.

Az úgy nevezett 1816-ik esztendőbeli 28 Patrióták' vádoló Aktái egész egy jó forma kötésből álló könyvet tesznek. Az özszeesküvés' tagjai a' legalatsonyabb tsapszékeken főztek a' magok plánumaikat. Egygyik közzülök, pedig a' Betsület - Legió' czimerit tette volt a' mejjire, 6 palatzk hort lopott-el a' kortszmarol. Pleignier nevé timár azt mondja, hogy ő azért elegytette magát ebbe az özszeesküvésbe, hogy a' Királynak egy rendelése által a' könnyű lovas katonaságnak tszmain olyan változás tétetett, hogy a' miatt az a' mesterség, melyből ő élt, rövidséget szenvedett; ő tehát ezen özszeesküvés által eleit akarta venni ezen állapotnak.